

Vemod og begeistring

Jean Sibelius / Utvalgte klaverstykker

- Impromptu i h-moll, op. 5 nr. 5
- Bjørken, op. 75 nr.4
- Granen, op. 75 nr. 5
- Arabesque, op. 76 nr.9

Håvard Gimse, klaver

Johannes Brahms – Sonate for bratsj og klaver, op.120, nr. 2

1. Allegro amabile
2. Allegro appassionato
3. Andante con moto — Allegro

Lars Anders Tomter, bratsj; **Håvard Gimse**, klaver

Edvard Grieg / Tre originale sangtranskripsjoner for klaver

- Vuggesang, op.41, nr.1
- Modersorg, op.52 nr. 1
- Du fatter ei Bølgernes evige Gang, op. 52, nr.3

Håvard Gimse, klaver

Robert Schumann / Klaverkvintett i Ess-dur, op.44

1. Allegro brillante
2. In modo d'una marcia. Un poco largamente
3. Scherzo: Molto vivace
4. Allegro ma non troppo

Henning Kraggerud, fiolin; **Camilla Kjøll**, fiolin; **Lars Anders Tomter**, bratsj
Sandra Lied Haga, cello; **Marina Kan Selvik**, klaver

Programomtaler av Ida Habbestad

I sommer har vi med tyngde blitt minnet om hvordan hudfarge og bakgrunn er med på å prege våre liv; i rekken av maktspørsmål er dette helt sentralt. Også musikkfeltet har ved seg noen slike spenninger. Hvem blir sett og hvem får være med på å definere kvalitet? I møtet med sterke markedskrefter vil mange kjenne seg som en minoritet, samtidig lever vi med en bevissthet om at mennesker gjennom historien har blitt vektet ulikt.

brett her

Tomi Mäkelä er inne på et aspekt ved dette i sin bok om Jean Sibelius. Hva skjer med fortolkningen av musikk når den leses inn i bestemte mønstre? Er den europeisk orienterte Sibelius først og fremst representant for «det finske» folkelynnnet? Hvilken plass får nordiske komponister i det større bildet når så mye av forskningen om dem kun har eksistert på nordiske språk? Mäkelä minner om at måten vi tolker kunsten på er formet av informasjonen vi har tilgang til. Valget av klaverstykkene til Sibelius viser også hvordan konsertsalen er et egnet rom til å gi plass for flere utsagn enn de kanoniserte.

Brahms' sonate for bratsj og klaver kan sies å utforske en villet forskjell. Verket var skrevet for klarinett, med andre vilkår for produksjon av lyd enn strengeinstrumentets buestrøk på strenger: I versjonene av sonaten møter utøverne på fysisk motstand eller medgang i litt ulike partier, som kommer på toppen av den retningen musikken naturlig har.

I likhet med Brahms transkripsjoner er også bearbeidingene av Griegs sanger gjort av komponisten selv. Om økonomiske grunner kanskje medvirket til at stykkene ble laget i flere versjoner, har prosessen åpenbart også en kunstnerisk verdi. Det hadde vært spennende å følge vurderingene som ble gjort da arbeidet ble gjort: Hva tenkte Grieg da han ønsket å luke bort menneskestemmen og ordenes meningsinnhold som musikkens forgrunn? Hva hørte han selv?

Klaverkvintett i ess-dur av Robert Schumann avrunder årets festival. Man fremstiller gjerne denne koplingen av klaveret og strykekvartetten som et lite vendepunkt for kombinasjonen, som deretter var yndet av mange komponister. Også Clara, i Roberts nærhet, brøt konvensjoner for hva en kvinne kunne gjøre — for eksempel komponerte hun og turte å mene om musikk. Året da kvintetten kom til beskrives som turbulent i parets forhold, med startpunkt i en turné hvor mye oppmerksomhet omkring Clara tilsidesatte Robert — på toppen kom hans depresjoner.

Kvintetten fremstår som en kontrast til det som må ha vært nokså voldsomt for begge å bære. Rett nok rommer verket vemod, men først og fremst finner vi utadventd glede og begeistring, et løft fra tungsinnet, som man kunne unnet mennesket bak å overføre til sitt eget liv. I vår sammenheng kan det kanskje få stå som en hyllest til det å overvinne polariserende merkelapper — og en oppfordring til menneskene om å stå hverandre nær.